

Міністерство освіти і науки України
Донецький національний університет імені Василя Стуса
Економічний факультет
Кафедра підприємництва, корпоративної та просторової економіки

ВИТЯГ З ПРОТОКОЛУ

11.04.2025 № 17

м. Вінниця

Голова – Трегубов Олександр Сергійович, к.е.н., доцент, зав. кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки
Секретар – Токаленко Ю.Б., провідний фахівець кафедри підприємництва, корпоративної і просторової економіки

ПРИСУТНІ: Трегубов О.С., к.е.н., доцент, доцент кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки, Андронік О.Л., к.е.н., доцент кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки, Ахновська І.О., к.е.н., доцент, доцент кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки, Костенюк Ю.Б., к.е.н., доцент, доцент кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки, Ключковська В.О., к.е.н., доцент кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки, Козловський С.В., д.е.н., професор, професор кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки, Олійник Л.В., к.е.н., доцент кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки, Поліщук О.А., к.е.н., доцент кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки, Поліщук О.Т., к.е.н., доцент кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки, Солоненко Ю.В., к.е.н., доцент кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки, Маєр Н.В., лаборант міжкафедральної навчально-методичної лабораторії.

Порядок денний:

2. Про результати моніторингу освітньої програми «Інноваційне підприємництво» СО магістр, яка реалізується кафедрою підприємництва, корпоративної і просторової економіки

СЛУХАЛИ: Про результати моніторингу освітньої програми «Інноваційне підприємництво» СО магістр, яка реалізується кафедрою підприємництва, корпоративної і просторової економіки

ВИСТУПИЛИ:

Трегубов О.С., завідувач кафедри проінформував, згідно з Планом проведення моніторингових заходів щодо відповідності освітніх програм, які реалізуються кафедрою підприємництва, корпоративної і просторової економіки протягом березня-квітня 2025 року було проведено аналіз за

змістом і формою подібних програм у вітчизняних та закордонних ЗВО, опитування фахівців-практиків та роботодавців, здобувачів та випускників щодо відповідності змісту ОП запитам ринку праці, аналіз кадрового забезпечення ОП та відповідності викладачів Ліцензійним умовам, а також дисциплінам, що викладаються, аналіз ринку праці щодо затребуваності випускників ОП.

8 квітня 2025 року відбувся круглий стіл із залученням внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів, в якому взяли участь крім членів проєктної групи освітньої програми:

здобувачі освіти: Казимирська Софія, Колосова Олександра, Кузь Дарія, Громова Олена, Рущинський Дмитро, Маєр Наталія, Мудрий Богдан, Ткачук Наталія, Довгалюк Юлія, Олександр Довгань (ОП «Підприємництво. Інтернет-трейдинг. Туристичний бізнес», 1-4 курс), Безпятко Ольга, Ельхаддад Амалія, Ревун Кирило (ОП «Інноваційне підприємництво», 1 курс);

випускники програм Криворучко Дарія, Кордон Денис, Доїжак Андрій, Давидюк Андрій, Витяганець Інна, Романюк Ірина (ОП «Інноваційне підприємництво»);

науково-педагогічні працівники: Олена Боєнко (завідувач кафедри маркетингу, експерт з якості вищої освіти), Ольга Дороніна (завідувач кафедри менеджменту і поведінкової економіки);

науково-педагогічні працівники і науковці з інших ЗВО: Ірина Єпіфанова (доктор економічних наук, професор, проректор з наукової роботи Вінницького національного технічного університету), В'ячеслав Джеджула (доктор економічних наук, професор кафедри фінансів та інноваційного менеджменту Вінницького національного технічного університету), Григорій Монастирський (доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу Західноукраїнського національного університету); Руслан Лавров, завідувач кафедри економіки і управління Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка, Олександр Шубалий, завідувач кафедри економіки Луцького національного технічного університету, Оксана Захарова, професор кафедри економіки та управління Черкаського державного технологічного університету, Андрій Карпенко, професор кафедри економіки та митної справи Національного університету «Запорізька політехніка», директор ГС "Запорізький кластер "Інжиніринг-Автоматизація-Машинобудування", Анастасія Фіалковська, доцент кафедри економіки і фінансів Навчально-наукового інституту морського бізнесу Одеського національного морського університету.

інші стейкхолдери: Юлія Дзись, начальник відділу підтримки бізнесу Департаменту економіки і інвестицій Вінницької міської ради, Maryna Naumova, Risk Analyst, Capital Modelling, Tryg Forsikring A/S, Denmark, Наталія Сахарова, в.о. начальника управління економіки Хмельницької міської ради, Юрій Скидан, технічний директор ТОВ "ІННОВІНПРОМ", Петро Синегуб, засновник міжнародної спільноти "Board", власник міжнародної групи компаній «Світ Ваг», співвласник компанії «СпільноДія»,

Аліна Саркіс, фізична особа-підприємець, стартапер, Леся Компанченко, фінансовий директор ТОВ «ІА «Вільна Україна», Альона Приленська, директор ФГ «Агро-Голд», Ксенія Клубань, фізична особа-підприємець, співвласниця TheaSmart, Іван Йовжій, фізична особа-підприємець, власник закладів громадського харчування

Під час роботи круглого столу стекголдери позитивно оцінили практику впровадження та реалізації програми. Програму визнали такою, що відповідає потребам ринку, регіональним потребам, задовольняє здобувачів освіти щодо структури та наповнення. Було висунуто та обговорено пропозиції щодо вдосконалення програми.

Козловський С.В., д.е.н., професор, професор кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки, гарант програми за результатами обговорень на круглому столі зазначив, що світньо-професійна програма «Інноваційне підприємництво» повністю відповідає діючому Стандарту вищої освіти за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля», затвердженому наказом МОН України від 05.07.2024 № 962, що наразі залишається чинним для поточної реалізації програми.

- Інтегральна, загальні та спеціальні компетентності, визначені стандартом, повністю відображені в освітній програмі та розкриті у змісті компонентів.
- Програмні результати навчання (ПРН1–ПРН15) співвіднесені з усіма компетентностями, передбаченими стандартом, що підтверджується матрицею відповідності.
- Змістова структура ОП забезпечує міждисциплінарний підхід та охоплює сучасні напрямки управління, інновацій, стратегії, підприємництва, поведінкової економіки, бізнес-інжинірингу тощо.
- Програма відповідає 7 рівню НРК, QF-EHEA та EQF-LLL, що підтверджує її відповідність європейським освітнім рамкам.

Окрім цього, мета освітньої програми, яка полягає у підготовці висококваліфікованих фахівців, здатних приймати ефективні управлінські рішення, ініціювати інновації та забезпечувати розвиток бізнес-структур, повністю відповідає місії та Стратегії розвитку Донецького національного університету імені Василя Стуса на 2017–2025 роки.

Це відображено у таких стратегічних цілях і принципах, визначених Стратегією:

- формування освітнього середовища, яке підтримує академічну доброчесність, критичне мислення, лідерські якості та інноваційність;
- тісний зв'язок освітніх програм із практикою, інтернаціоналізація змісту навчання;
- реалізація концепції соціально відповідального університету, орієнтованого на стійкий розвиток.

Програма розроблена з дотриманням усіх процедур, визначених Положенням про освітню програму та Положенням про організацію освітньої діяльності в ДонНУ імені Василя Стуса, за участю роботодавців, внутрішніх і

зовнішніх експертів, з дотриманням принципів академічної автономії, відкритості та інноваційного підходу.

Таким чином, на думку учасників круглого столу, освітня програма є результатом цілеспрямованого проектування, що враховує вимоги ринку праці, національні освітні стандарти, цілі сталого розвитку та стратегічні пріоритети університету, та забезпечує належну підготовку бакалаврів.

Ахновська І.О., к.е.н., доцент, доцент кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки, повідомила про результати обговорення на круглому столі врахування тенденцій розвитку ринку праці, галузевого та регіонального контексту в освітній програмі.

Мета освітньої програми «Інноваційне підприємство» та її програмні результати навчання сформульовані з урахуванням сучасних тенденцій розвитку ринку праці в Україні та світі, потреб ключових галузей економіки, а також регіональних викликів і перспектив розвитку малого та середнього підприємництва у Вінницькій області.

Відповідність програмних результатів ринку праці

Згідно з аналітичними оглядами Державної служби зайнятості України, порталів вакансій та дослідженнями Українського інституту майбутнього (2023–2024), на ринку праці зростає попит на фахівців, які:

- мають навички інноваційного управління;
- здатні працювати в умовах невизначеності, ризиків і змін;
- здатні до стратегічного мислення, розробки та впровадження антикризових рішень;
- мають поведінкову компетентність (аналіз споживацьких рішень, емоційних чинників).

Ці компетентності прямо відображені в програмі через такі компоненти:

- ОК-4 Управління стратегічним та інноваційним розвитком підприємницьких структур;
- ОК-5 Економічна безпека підприємництва;
- ОК-7 Поведінкова економіка;
- ОК-6 Дью ділідженс;
- а також відповідні ПРН (напр. ПРН-7, ПРН-10, ПРН-11, ПРН-15).

Галуzeвий контекст

Програма враховує потреби таких секторів:

- підприємництво в умовах цифрової трансформації;
- торгівля, логістика, товарознавство, зокрема з елементами оцінки якості, ефективності та ризиків;
- управління проєктами та безпекою — через компоненти «Управління проєктами» (ОК-3), «Економічна безпека» (ОК-5), «Бізнес-інжиніринг» (ОК-8).

Глибокий міждисциплінарний підхід та практична спрямованість програми забезпечують універсальність випускника як керівника, підприємця або експерта-консультанта у сфері комерції, управління та біржової справи.

Регіональний контекст

- Вінницька область є одним із лідерів за кількістю зареєстрованих суб'єктів малого та середнього бізнесу (понад 70 тисяч ФОП за даними на 2023 рік).
- У регіоні розвиваються агробізнес, торгівля, сфера послуг, логістика, переробка, де потрібні сучасні фахівці, здатні:
 - впроваджувати інновації,
 - налагоджувати внутрішні процеси,
 - розуміти поведінкові аспекти управління персоналом і споживачем.

Компоненти «Виробнича (підприємницька) практична підготовка» (ОК-9) та написання кваліфікаційної роботи (ОК-10, ОК-11) тісно пов'язані з реальним сектором і сприяють адаптації випускників до регіонального середовища.

Таким чином, мета освітньої програми та програмні результати навчання відповідають актуальним потребам ринку праці, тенденціям розвитку підприємництва в Україні та галузевим і регіональним пріоритетам. Програма сприяє формуванню критично мислячих, етичних та інноваційно орієнтованих фахівців, готових до підприємницької та управлінської діяльності в умовах динамічного середовища.

Андронік О.Л., к.е.н., доцент, доцент кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки повідомила про обговорення результатів урахування досвіду аналогічних вітчизняних освітніх програм.

У процесі розроблення мети, структури та програмних результатів навчання освітньої програми «Інноваційне підприємництво» (рівень вищої освіти – магістр) було здійснено аналіз аналогічних освітніх програм провідних ЗВО України, які здійснюють підготовку фахівців у сфері підприємництва, інноваційного менеджменту та управлінських технологій.

Вивченню підлягали такі освітні програми:

- Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана – ОП «Інноваційний менеджмент» та «Підприємництво і бізнес-адміністрування»;
- Національний університет «Львівська політехніка» – ОП «Інноваційне підприємництво та стартапи»;
- Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця – ОП «Бізнес-інжиніринг»;
- Тернопільський національний економічний університет – ОП «Управління інноваційною діяльністю»;
- КНЕУ (факультет бізнес-економіки та підприємництва) – ОП «Інтелектуальна власність та інноваційна діяльність».

В усіх проаналізованих програмах спостерігається зміщення акценту від традиційного підприємництва до інноваційної діяльності, включення таких тем, як:

- інноваційне стратегування,
- поведінкові економічні аспекти підприємництва,
- розвиток бізнесу в цифровому середовищі,
- впровадження управлінських інновацій.

У програмі ДонНУ імені Василя Стуса збережено актуальне поєднання управлінської, економічної, проєктної, поведінкової та цифрової складової, що є спільною рисою з провідними ОП України.

Наприклад:

- Компонент «Управління стратегічним та інноваційним розвитком підприємницьких структур» є аналогом курсів із «Strategic Innovation» та «Innovative Management» у КНЕУ та ЛНУ;
- Компоненти «Дью ділідженс» та «Економічна безпека підприємництва» мають унікальний прикладний характер і відповідають тренду на практико-орієнтованість;
- Включення до програми «Поведінкової економіки» вирізняє її на фоні інших, оскільки такий підхід представлений лише в окремих ЗВО (переважно у вибіркових модулях).

Під час проєктування програми було враховано:

- підходи до побудови програмних результатів через інтеграцію компетентностей (на прикладі КНЕУ, ХНЕУ, Львівської політехніки);
- оптимальні обсяги і типи практик (на рівні 9-10 кредитів), що відповідає середнім показникам аналогічних магістерських програм;
- необхідність підготовки студентів до аналітичної, проєктної, консалтингової діяльності, що реалізується через включення до програми курсу з бізнес-інжинірингу, кваліфікаційної роботи на основі прикладних досліджень тощо.

До консультацій при оновленні ОП залучалися викладачі з:

- КНЕУ ім. Вадима Гетьмана;
- Харківського національного економічного університету ім. С. Кузнеця;
- Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ.

Це дозволило врахувати сучасні академічні практики, специфіку впровадження стандарту другого (магістерського) рівня, а також змістове оновлення програм відповідно до компетентнісного підходу.

Таким чином, мета освітньої програми «Інноваційне підприємництво» та її програмні результати навчання сформовані з урахуванням сучасного вітчизняного досвіду у сфері підготовки інноваторів і підприємців. Програма базується на кращих практиках провідних університетів України, водночас зберігаючи власну спеціалізацію й унікальні складові, адаптовані до потреб регіону, національного ринку праці та стратегії ЗВО.

Клочковська В.О., к.е.н., доцент кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки повідомила про проведений і обговорений на круглому столі аналіз урахування досвіду аналогічних іноземних освітніх програм.

У процесі проектування освітньої програми «Інноваційне підприємництво» (магістерський рівень) було проведено аналіз та враховано кращі практики реалізації магістерських програм з інноваційного підприємництва, бізнесу та управління в університетах ЄС, Великої Британії, США та країн Центрально-Східної Європи.

1. Проаналізовані іноземні програми

Орієнтирами під час створення ОП стали такі освітні програми:

- IE Business School (Іспанія) — Master in Digital Business and Innovation;
- Aalto University (Фінляндія) — Master's Programme in International Design Business Management;
- University of Amsterdam (Нідерланди) — MSc in Entrepreneurship;
- University of Glasgow (Велика Британія) — MSc in Innovation, Entrepreneurship & Management;
- WU – Vienna University of Economics and Business (Австрія) — MSc in Strategy, Innovation, and Management Control;
- Lublin University of Technology (Польща) — MSc in Innovation Management (у партнерстві з бізнесом).

2. Загальні підходи, які були враховані

- Компетентнісний підхід

Іноземні програми будуються на основі інтегрованих управлінських, підприємницьких, стратегічних та інноваційних компетентностей — аналогічно до нашої ОП, яка включає:

- стратегічне мислення (ПРН-7, ПРН-8, ПРН-12),
- інноваційне підприємництво (ПРН-2, ПРН-6),
- оцінку ризиків і безпекову складову (ПРН-9, ПРН-13),
- поведінковий підхід до управління (ПРН-5, ПРН-11).

Структура програми з аналітико-практичним фокусом

Аналіз програм Aalto University, WU Vienna та University of Glasgow підтверджує, що магістерські програми з інновацій орієнтуються на:

- проєктне навчання (project-based learning),
- розробку та тестування бізнес-моделей,
- вивчення поведінкової економіки та лідерства.

В освітній програмі ДонНУ такі підходи реалізовані через курси:

- «Поведінкова економіка» (ОК-7),
- «Бізнес-інжиніринг» (ОК-8),
- «Дью ділідженс» (ОК-6),
- а також підготовку кваліфікаційної роботи, що відповідає концепції *capstone project*.

Модулі з економічної безпеки, управління ризиками, due diligence

Блок, представлений у програмі ДонНУ, має прикладну орієнтацію, аналогічну окремим модулям програми WU Vienna («Management Control», «Strategic Due Diligence»), що відповідає європейському тренду на зниження невизначеності в інноваційній діяльності.

3. Адаптація міжнародних практик

Програма ДонНУ також враховує:

- QF-EHEA (European Qualifications Framework) – щодо структури результатів навчання для 7 рівня (магістр);
- ECIU (European Consortium of Innovative Universities) – щодо компетентностей сталого підприємництва та соціальних інновацій;
- Рекомендації OECD та EUA щодо розвитку підприємницької освіти в університетах (2021–2023).

Викладачі програми брали участь у міжнародних стажуваннях у Польщі, Німеччині, Чехії, Латвії, що дало змогу адаптувати зміст ОП до європейських освітніх реалій.

4. Унікальність програми в українському просторі

На відміну від деяких іноземних програм, які фокусуються виключно на цифрових інноваціях чи управлінні проєктами, ОП ДонНУ має міждисциплінарну модель, яка:

- інтегрує економічну безпеку, поведінкову економіку, підприємництво та управління ризиками;
- орієнтована на контекст поствоєнного відновлення України;
- дозволяє гнучко адаптуватися до змін і запитів стейкхолдерів.

Таким чином, мета освітньої програми «Інноваційне підприємництво» та її програмні результати навчання визначені з урахуванням кращих практик реалізації іноземних магістерських програм у сфері інноваційного менеджменту та підприємництва, адаптованих до українського контексту. Це забезпечує:

- високу якість і конкурентоспроможність програми;
- гармонізацію з європейським освітнім простором;
- готовність випускників до діяльності в міжнародному бізнес-середовищі.

Солоненко Ю.В., к.е.н., доцент кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки повідомила, що з метою оцінки ступеня відповідності мети освітньої програми та її програмних результатів навчання очікуванням здобувачів, було проведено анонімне онлайн-опитування студентів магістерської програми «Інноваційне підприємництво». Участь в опитуванні взяли 9 здобувачів, які навчаються на першому курсі.

1. Загальна оцінка змісту програми

- 66,7% респондентів поставили програмі 5 балів, 33,3% – 4 бали.
- У коментарях зазначалося:
«Все подобається, змістовна і актуальна інформація»;
«Акцентує увагу на сучасних підходах до ведення бізнесу, дає хорошу базу для запуску стартапів»;

«Матеріал подається цікаво, з великою кількістю прикладів з реального життя».

2. Відповідність навчання очікуванням

- 88,9% респондентів відзначили повну відповідність навчання своїм очікуванням, ще 11,1% – майже повну відповідність.
- Відгуки:
«Реальність збігається з очікуваннями»;
«Вражена якістю програми»;
«Виглядає перспективною».

3. Якість викладання та система оцінювання

- 88,9% оцінили викладання на 5 балів, решта – на 4.
- 77,8% респондентів поставили 5 балів за прозорість системи оцінювання, 11,1% – 4 бали, ще 11,1% – 3 бали.
- Позитивно оцінюються відкритість критеріїв та можливість відстеження результатів:
«Систему оцінювання ми спостерігаємо у таблицях, тому можемо одразу бачити результати»;
«Хотілося б, щоб ця інформація подавалася більш детально... у вигляді Excel або Google-таблиць».

4. Рівень опанування фахових компетентностей

- Усі респонденти поставили оцінки 4 та 5 за кожну з фахових компетентностей.
- Пропозицій щодо змін до переліку компетентностей майже не надходило, що свідчить про загальну задоволеність їх змістом.

5. Форми та методи навчання

- 100% опитаних задоволені методами викладання.
- Найбільш поширеними та ефективними методами визнані:
 - дискусії (77,8%);
 - виступи, презентації, мініпроекти (66,7%);
 - управління командною роботою (33,3%).
- Студенти зазначили:
«Дискусії та проекти розвивають аналітичні навички»,
«Було б добре мати зразки завдань».

6. Soft skills та соціальні навички

- 66,7% відзначили, що програма повністю сприяє розвитку soft skills, ще 22,2% — що сприяє частково.
- Найефективнішими формами розвитку названо:
 - презентації (77,8%),
 - дискусії (66,7%),
 - мініпроекти (66,7%).

7. Індивідуальна траєкторія та підтримка

- 66,7% респондентів повністю задоволені процедурою вибору освітньої траєкторії, решта – на 4 бали.
- Пропозиції:
«Запровадити вибір дисциплін через електронну систему»;

«Зняти обмеження на кількість здобувачів у вибіркових дисциплінах».

- Також позитивно оцінено рівень підтримки з боку викладачів, що проявляється у відкритості до комунікації та готовності надати допомогу.

8. Академічна доброчесність

- 66,7% оцінили рівень дотримання академічної доброчесності на 5 балів, 22,2% – на 4, 11,1% – на 3.
- Виявлених або озвучених проблем з цього приводу не зафіксовано.

Таким чином, результати опитування підтверджують, що мета освітньої програми та програмні результати навчання сформовані з урахуванням потреб та очікувань здобувачів освіти. Програма:

- відповідає очікуванням щодо змісту та якості;
- сприяє розвитку фахових і соціальних компетентностей;
- забезпечує прозорість навчального процесу та добру взаємодію з викладачами;
- викликає високу мотивацію до навчання.

Пропозиції здобувачів щодо вдосконалення ОП (електронна форма вибору дисциплін, покращення подання результатів оцінювання) мають бути враховані при її оновленні.

Поліщук О.А., к.е.н., доцент кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки повідомив про проведене анонімне онлайн-опитування випускників магістерської програми «Інноваційне підприємництво», що мало на меті визначити рівень відповідності програми професійним потребам та очікуванням тих, хто завершив навчання в попередні роки. Загальна кількість відповідей — 19.

1. Працевлаштування та адаптація до ринку праці

- 89,5% випускників не мали труднощів із працевлаштуванням після завершення навчання.
- Сфера працевлаштування включає: логістику, управління збутом, власну справу (ФОП), автомобільний бізнес, адміністративну сферу.
- Першу роботу знаходили переважно:
 - через рекомендації викладачів, друзів, родини (63,2%);
 - самостійно через Інтернет або подачу заявок (21,1%).

«Програма дала мені впевненість для відкриття власної справи»

«Після магістратури знайшла себе в управлінській діяльності»

2. Потреба в перенавчанні

- 84,2% респондентів не мали потреби в перенавчанні на робочому місці.
- Решта зазначила, що навчається постійно, вдосконалюючи знання та навички відповідно до принципу «lifelong learning».

3. Оцінка підготовки за програмою (за 5-бальною шкалою)

- Загальна теоретична підготовка: 94,7% – 4 або 5 балів;
- Застосування знань у практичній діяльності: 89,5% – 4 або 5 балів;
- Знання іноземної мови: оцінювалися дещо нижче, в межах 3–4 балів.

Це свідчить про високий рівень підготовки за профілем програми, з потенціалом для посилення мовного компонента.

4. Пропозиції щодо удосконалення навчального процесу

Найчастіше згадувані пропозиції:

- Збільшити обсяг практичних занять – 57,9%;
- Розширити освітні компоненти прикладного характеру – 36,8%;
- Актуалізовувати зміст курсів згідно з викликами часу – 15,8%.

Серед дисциплін, які рекомендували додати:

- звітність ФОП;
- фондовий ринок.

*«Було б корисно мати більше кейсів з реального бізнесу»
«Потрібно включити програмне забезпечення, яке використовують на практиці»*

5. Загальний досвід навчання

- 94,7% респондентів не пригадують конфліктів із викладачами чи працівниками Університету, ще 5,3% зазначили, що суперечлива ситуація була вирішена.
- Більшість випускників позитивно оцінили освітню програму як збалансовану, якісну та перспективну.

Таким чином, мета освітньої програми «Інноваційне підприємництво» та її програмні результати навчання визначені з урахуванням очікувань та потреб випускників, які вже інтегрувалися в ринок праці та активно застосовують здобуті знання на практиці.

Програма:

- сприяє професійному становленню;
- підтримує підготовку до самозайнятості та управлінської діяльності;
- формує аналітичне, критичне та інноваційне мислення.

Рекомендовано врахувати пропозиції випускників під час оновлення вибірових компонентів, зокрема щодо практичного спрямування, впровадження дисциплін із прикладного фінансового та регуляторного змісту, а також удосконалення засобів цифрової підтримки навчання.

Поліщук О.Т., к.е.н., доцент кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки повідомила, що з метою оцінки актуальності змісту освітньої програми «Інноваційне підприємництво» для ринку праці було проведено опитування представників бізнесу та організацій, які є потенційними або фактичними роботодавцями випускників програми. Участь в опитуванні взяли 13 роботодавців, які представляють різні сфери — торгівля, фінанси, консалтинг, ІТ, виробництво, малий бізнес (ФОП).

1. Загальна оцінка якості освітньої діяльності

Респонденти оцінили за 5-бальною шкалою наступні показники:

- Конкурентоспроможність і якість освітніх послуг: 92% – 4 і 5 балів;
- Кадрове забезпечення освітнього процесу: 100% – 4 і 5 балів;
- Матеріально-технічне забезпечення: 85% – 4 і 5 балів.

Це свідчить про високу репутацію програми серед стейкхолдерів.

2. Відповідність компетентностей випускників ринку праці

- За ключовими компетентностями випускників було виставлено переважно високі оцінки (4–5 балів):
 - загальний рівень підготовки;
 - професійні навички;
 - стратегічне мислення;
 - націленість на результат.

3. Сучасність програми

- 84,6% роботодавців оцінили програму на 5 балів як таку, що повністю відповідає вимогам ринку праці;
- 15,4% – на 4 бали;
- За питанням про відповідність підготовки ринку праці: 69,2% обрали 5, 30,8% – 4.

*«ОП має практичну орієнтацію, готує до створення власного бізнесу»,
«Програма дозволяє розробляти стартапи, інтегрувати цифрові технології»*

4. «Родзинка» програми

Серед найчастіше згадуваних переваг:

- актуальність змісту дисциплін;
- орієнтація на інноваційне мислення;
- сучасні бізнес-моделі та цифрові технології;
- мотивація до відкриття власної справи;
- орієнтація на малий і середній бізнес.

«Випускники не бояться змін, знають, як втілювати ідеї в життя»

«Уміють працювати в команді, здатні посилити існуючі бізнес-процеси»

5. Конкурентні переваги випускників

Роботодавці відзначили:

- поєднання креативного мислення, цифрових навичок і аналітики;
- здатність адаптувати бізнес-стратегії до мінливого середовища;
- вміння залучати інвестиції та управляти змінами.

6. Готовність до співпраці

- 69,2% роботодавців підтвердили готовність працевлаштовувати випускників програми;
- Орієнтовний час адаптації нових співробітників – від 1 до 3 місяців;
- Більшість респондентів вважають, що необхідно розвивати практичну складову.

7. Напрями подальшої співпраці

- 69,2% підтримують проходження стажувань студентами у роботодавців;
- 38,5% – розвиток дуальної освіти;
- 38,5% – участь у розробці та вдосконаленні курсів;
- 38,5% – розвиток партнерських відносин.

8. Участь у формуванні програми

- Лише 1 респондент (7,7%) брав участь у формуванні/реалізації програми (громадське обговорення, рецензування), що вказує на потенціал до посилення партнерства.

Таким чином, мета освітньої програми «Інноваційне підприємництво» та її програмні результати навчання визначаються з урахуванням потреб роботодавців — як ключової групи стейкхолдерів.

Результати опитування підтверджують:

- високу якість і конкурентоспроможність програми;
- відповідність випускників вимогам сучасного ринку;
- готовність роботодавців до співпраці та подальшого залучення випускників.

Рекомендовано:

- активніше залучати представників бізнесу до вдосконалення програми;
- розширити можливості стажування, практики та елементів дуальної освіти.

Костенюк Ю.Б., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри підприємництва, корпоративної і просторової економіки повідомила про результати аналізу кадрового забезпечення ОП та відповідності викладачів Ліцензійним умовам, а також дисциплінам, що викладаються.

Проведений аналіз показав, що гарант, члени проєктної групи та групи забезпечення освітньої програми «Інноваційне підприємництво», яка реалізується кафедрою ПКПЕ, відповідають ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності, всі викладачі виконують ліцензійні умови провадження освітньої діяльності, що засвідчено в картках самоаналізу відповідності ЛУ.

Костенюк Ю.Б. повідомила, що аналіз показав, що всі викладачі відповідають освітнім компонентам, які вони забезпечують.

Олійник Л.В., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри підприємництва, корпоративної і просторової економіки висунула пропозицію щодо інтеграції Цілей сталого розвитку в освітню програму.

З метою підвищення соціальної відповідальності освітнього процесу, узгодженості з національними і глобальними стратегічними орієнтирами, а також відповідно до:

- Резолюції Генеральної Асамблеї ООН від 25 вересня 2015 року № 70/1 «Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року»;
- Указу Президента України від 30 вересня 2019 року № 722 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року»;
- рекомендацій Європейського простору вищої освіти (ЕНЕА) щодо інтернаціоналізації та соціальної орієнтації вищої освіти,

Пропонується внести до освітньої програми розділ у вигляді таблиці, який демонструє, яким чином програмні результати навчання та компоненти сприяють досягненню конкретних Цілей сталого розвитку (ЦСР).

Козловський С.В. д.е.н., професор, професор кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки, гарант

програми повідомив про результати обговорення на круглому столі подальшої реалізації освітньої програми у зв'язку зі змінами в переліку спеціальностей.

У зв'язку з набранням чинності постановою Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2024 року №1021, якою внесено зміни до Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та скасуванням спеціальності 076 «Підприємництво і торгівля», є необхідність ухвалення рішення щодо подальшої реалізації освітньої програми «Інноваційне підприємництво».

Учасниками круглого столу рекомендовано з наступного навчального року здійснювати підготовку за освітньою програмою «Інноваційне підприємництво» в межах нової спеціальності ДЗ «Менеджмент», яка передбачає широкий міжгалузевий підхід і дозволяє інтегрувати підприємницьку, торговельну, цифрову та туристичну складові в сучасну управлінську підготовку.

До моменту затвердження нового стандарту вищої освіти за спеціальністю ДЗ «Менеджмент», освітня програма тимчасово реалізовуватиметься відповідно до чинного Стандарту вищої освіти за спеціальністю 076 «Підприємництво і торгівля» (затвердженого наказом МОН України від 05.07.2024 №962) як такого, що найбільш повно охоплює структуру програмних результатів навчання, компетентностей і змістовне наповнення програми.

Трегубов О.С., завідувач кафедри підсумував, що за результатами комплексного моніторингу освітньої програми «Інноваційне підприємництво», який включав аналіз відповідності стандарту вищої освіти, стратегічних документів ЗВО, тенденцій ринку праці, національного та міжнародного досвіду, а також результати опитування здобувачів, випускників і роботодавців, обговорення освітньої програми під час Всеукраїнського круглого столу «HR-менеджмент та соціальне підприємництво: виклики, адаптація, розвиток у воєнний час» (Вінниця, Донецький національний університет імені Василя Стуса, 24.05.2025), воркшопу «Розвиток освітніх програм за спеціальностями 051, 073, 076, 232 в контексті сучасних викликів (Луцьк, Луцький національний технічний університет, 07.12.2024) було встановлено:

- освітня програма дає можливість досягти програмних результатів навчання, передбачених чинним Стандартом вищої освіти за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля» (магістр);
- мета та структура програми відповідають місії, цінностям і Стратегії розвитку ДонНУ імені Василя Стуса, спрямованої на підготовку лідерів змін, новаторів і управлінців нового покоління;
- програмні результати сформульовані з урахуванням:
 - потреб національного та глобального ринку праці,
 - динаміки інноваційної економіки та підприємницької екосистеми,
 - досвіду провідних вітчизняних та іноземних програм,

- очікувань і запитів стейкхолдерів – здобувачів, випускників, роботодавців.

Таким чином, освітня програма «Інноваційне підприємництво» відповідає актуальним стандартам, стратегічним цілям університету та очікуванням стейкхолдерів.

Запропоновані під час обговорень освітньої програми заходи спрямовані на підвищення конкурентоспроможності програми та її випускників; узгодження програми з європейським освітнім простором; розвиток підприємницького мислення, інноваційної культури та соціальної відповідальності.

УХВАЛИЛИ:

1. Щодо нормативно-організаційного оновлення:
 - У зв'язку з скасуванням спеціальності 076, відповідно до постанови КМУ №1021 від 30.08.2024, рекомендувати реалізовувати освітню програму в межах нової спеціальності D3 «Менеджмент».
 - До затвердження Стандарту вищої освіти за спеціальністю D3, освітню програму тимчасово реалізовувати на основі чинного стандарту спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля».
2. Щодо змістового наповнення:
 - Внести до освітньої програми інформацію про її відповідність Цілям сталого розвитку до 2030 року, затвердженим Резолюцією ГА ООН №70/1 та Указом Президента України №722/2019.

Зокрема:

 - додати таблицю відповідності ПРН та освітніх компонентів цілям сталого розвитку;
 - посилити акценти на відповідальне підприємництво, сталий розвиток, партнерство і розвиток соціального капіталу.
3. Щодо практичної спрямованості:
 - Збільшити прикладну складову у структурі навчальних дисциплін, зокрема:
 - інтегрувати реальні бізнес-кейси;
 - впровадити симуляційні та проєктні формати (business labs, startup-платформи);
 - формалізувати механізм стажувань на базі партнерських організацій.
4. Щодо співпраці з роботодавцями:
 - Посилити інституційну взаємодію з роботодавцями, зокрема:
 - залучити їх до розробки вибіркового компонентів;
 - розширити бази практик;
 - впровадити менторство, дуальні елементи навчання;
 - сформувати експертну раду стейкхолдерів програми.
5. Щодо врахування очікувань здобувачів і випускників:
 - Розвивати механізми вибору індивідуальної освітньої траєкторії (у т.ч. електронне голосування).

- Актуалізувати тематику вибірових компонентів, зокрема щодо:
 - управління малим бізнесом,
 - цифрових інструментів управління,
 - звітності ФОП,
 - фондового ринку.

6. Щодо розвитку soft skills і академічної культури

- Посилити розвиток соціальних, комунікаційних, етичних та аналітичних навичок через:
 - проєктні завдання, роботу в командах;
 - модулі з лідерства, дебатів, переговорів;
 - підвищення рівня академічної доброчесності (тренінги, відкриті лекції).

7. Вважати діючу освітню програму «Інноваційне підприємництво» (в редакції 2025 року) такою, що відповідає вимогам та продовжити здійснювати за нею підготовку фахівців та набір вступників у 2025 році.

Рішення прийнято одностайно

Зав. кафедри

Олександр ТРЕГУБОВ

Секретар

Юлія ТОКАЛЕНКО